

Arhiv Bos. kraljevine B. Luka

ABK

God. 1906 pri završetku generalnog štrajka u Banjaluci
dana 10./V. t.g. Upravnik grada baron Fluk izdao je pismeno
riješanje vodstvu štrajka, da se garantuje sloboda sastajanja
i udruživanja i iste povišice radnicima tvornice duhana kao i
drugim u Sarajevu.

Međutim iz toga nekoliko dana (oko 20 maja) obavjesti
o je uprave sindikalnih podružnica da moraju svaku sjednicu i
svaki sastanak prijaviti upravi policije.

Ovo je bilo nemoguće, jer je svaki dan imala neka podruž
nica bilo sjednicu ili sastanak članstva. I pošto je ovaj
zahtjev bio negodan izdatog rješenja o pravu udruživanja,
mi smo se njegovom naredjenju oglasili. I posljedica je bila
da je upravnik grada oko 25-27 maja prostorije rad.doma zape-
čatio.

Ja sam odmah ilegalno sazvao međustrukovni odbor
koji je zaključio da odmah krene deputacijski poglavici vlade
u Sarajevu. Kao delegati otputovao sam ja, Nazif Eminović
i Gliša Sunkić - oba opančarski radnici.

Sada čujte!

Kad sam došao u Sarajevo našao sam drugu Salamonovića
člana gl.radn.sav. i tražio da se sazove sjednica, (jer nije
bilo neke rukovodeće ličnosti) da sasluša našu našu stvar
i da nam u tom pomogne.

Čekali smo tri dana, hodali oko Sarajeva po brdima i
jeli suhi samun (jer smo se u štrajku svi istrošili) i kada se
sastala treća sjednica u večer oko 9 sati. Na moje veliko
iznenađenje rekao je nam: eto drug Zrelec zna dobro govoriti
pa neka idu na vladu sami, mi im ne možemo dati pratinju.

Nas trojica smo sjedili na jednoj klupi osamljeni.
U meni je uskipitila krv, zatražio riječ i rekao im: Jesmo li
na to čekali tri dana? Ja ne tražim od vas da vi iznosite
našu žalbu, mi ćemo daleko bolje braniti našu stvar nego vi,

ali red je, da od saveza ide neko sa nama, da manifestuje našu solidarnost i da se zna da smo jedno. Mi smo u Banjaluci proglasili generalni štrajk, ne zato, što su nas na to kursumima i vatrogasnim štrajkama naterali, nego iz radničke solidarnosti da spasavamo stvar vašu, koja je bila i naša.

Tokom mog govora, jedna grupica (3-4 drug^{ova}) tražila je od jednog drug^a razjašnjenje šta mi hoćemo. To su bili željezničari austrijanci koji nisu dobro vladali našim jezikom. (kasnije sam ih upoznao Baumgartner, Strelec i drugi) I kada su čuli šta mi hoćemo živo su nas pomogli i tada se je sam prijavio da će sa nama ići željezničar Dragović.

Iz nastupa šefa vlade razabrali smo da je upravnik grada ono naredjenje izdao sa znanjem vlade.

Tokom štrajka vlada je bila o svakoj riječi o svakom pokretu našem obaviještena. - Postavilo mi je pitanje šta je profesor Skarić imao među nama? Zašto su nam banjalučki mesari, pekari i trgovci slali janjce, kru^h, i sir i druge živuće stvari u logor na Petričevcu. Borba je bila sa njima teška - rekao sam mu da je generalni štrajk revolucionarna poplava koja zahvati široke mase, a mi da odgovaramo za govore i djela koje su organizovani radnici činili. - Mir i red je bio uzdržan u gradu i što je najvećnje od strane radnika nikome nije ni pendjer razbijen, a kamo li šta više. Kad je izgledalo da nećemo uspjeti zaprijetio sam mu da će se generalni štrajk ponoviti. Rekao sam mu: mi se nećemo vratiti u Banjaluku jer ne možemo ponijeti odgovornost za posljedice. Konačno nam je pružio ruku i rekao: prije nego stignete kući bit će upravnik grada obaviješten da vam se dozvoli slobodan rad. Ovim sam Vam htio reći da su mi sarajlije izgledale kao neka zastrašena vojska posle boja. I da ne bi željezničara, mi bi loše prošli.

Vraćali smo se kući pobedonosno, ali gladni i mnogo gladni, novac nam je bio izmaku. Strogo smo pazili na novac za Železnicu do Hajca. Iz Hajca produčili smo pjehe do Banjaluke. Putovali smo cijelu noć. Kada smo stigli u Banjaluku triumfalno smo pokidali pečate na vratima doma ne čekajući da ih kida baron Fluk.

MZrelec

Pravile:

- 1) Biseru Begović
 - 2) Julij Feketa
- Lorojert, 20-IV-1955